

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL X. X. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO

2022-08-23 Nr. 429-396

Vilnius

Lietuvos bankas gavo Y. Y. (toliau – pareiškėjo atstovė), atstovaujančios X. X. (toliau – pareiškėjas) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. gruodžio 14 d. pareiškėjas informavo draudiką apie 2021 m. gruodžio 13 d. eismo įvykį: dėl kito automobilio, kurio valdytojų civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartimi buvo apdraudęs draudikas, kaltės buvo apgadintas pareiškėjo automobilis BMW 730 (valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)*). Pareiškėjas nurodė pageidaujantis gauti draudimo išmoką pinigais. Pranešimo apie įvykį pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimą.

2021 m. gruodžio 16 d. draudikas kompiuterine programa „Audatex“ parengė automobilio žalos sąmatą, kurioje nustatė, kad per eismo įvykį padarytų apgadinimų remontui, pritaikius išskaitą už naudotų dalių keitimą naujomis, reikalinga 2 559 Eur suma (be PVM), ir apie apskaičiuotą padarytą žalą atlyginančią draudimo išmoką informavo pareiškėją.

Pareiškėjas su apskaičiuota draudimo išmoka nesutiko, todėl pareiškėjo atstovė kreipėsi į turto vertintoją E. L., kuris parengė Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. L211225 (toliau – Vertinimo ataskaita). Joje nurodyta, kad automobilio remonto išlaidos, pritaikius išskaitą už naudotų dalių keitimą naujomis, yra 5 890,24 Eur (be PVM) ir 7 127,19 Eur (su PVM). Vertinimo ataskaitą pareiškėjas pateikė draudikui.

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris automobilių remonto bendroves, kad šios apskaičiuotų automobilio remonto kainą: UAB „DEPARTUS“ 2022 m. sausio 18 d. žalos sąmatoje nurodė, kad automobilį galėtų suremontuoti už 3 951,91 Eur (be PVM), UAB „MARTONAS“ 2022 m. sausio 19 d. remonto sąmatoje nurodyta 3 607,22 Eur (be PVM) remonto kaina, o UAB „TEMIS“ 2022 m. sausio 19 d. remonto sąmatoje nurodė 3 194,84 Eur (be PVM) remonto kainą.

2021 m. sausio 19 d. draudikas priėmė sprendimą išmokėti pareiškėjui 3 584,66 Eur draudimo išmoką, atlyginančią žalą automobiliui, apskaičiuotą pagal trijų remonto bendrovių nurodytų remonto kainų vidurkį be PVM, taip pat nusprendė atlyginti 150 Eur Vertinimo ataskaitos parengimo išlaidas, išmokėjo bendrą 3 734,66 Eur draudimo išmoką. Draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą ir papildomai paaiškino, kad draudikui pateikus dokumentus, patvirtinančius, kad už remontą realiai buvo sumokėta didesnė suma, jis pasiryžęs peržiūrėti priimtą sprendimą.

Draudiko sprendimas pareiškėjo netenkino, todėl jo atstovė pateikė draudikui 2022 m. vasario 18 d. pretenziją su prašymu perskaičiuoti draudimo išmoką pagal Vertinimo ataskaitą. Pretenzijoje teigiama, kad Vertinimo ataskaita nėra nuginčyta, todėl laikytina teisinga, be to, ji yra oficialus rašytinis įrodymas, turintis didesnę įrodomąją galią. Anot atstovės, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo įstatymą turtui padarytos žalos dydį nustato draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų atskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Be to, pagal Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795, (toliau – Taisyklės) 15 punkta, neremontuojant turto atlyginamos būtinos turto remonto išlaidos (be

PVM), apskaičiuotos, be kita ko, pagal vidutinius remonto įkainius, atitinkančius remonto technologijas.

Pretenzijoje taip pat nurodyta, kad remonto sąmatose, kuriomis draudikas grindžia apskaičiuotą draudimo išmoką, keičiamų dalių kainos yra koreguotos ir gerokai mažesnės nei Vertinimo ataskaitoje. Pareiškėjo atstovės teigimu, kreipusis į sąmatas pateikusias remonto bendroves su prašymu pagrįsti sąmatose nurodytas dalių kainas, šios tokių duomenų nepateikė, todėl tokių sąmatų negalima laikyti objektyvių turto atkūrimo kaštų įrodymu. Anot pareiškėjos, Koeficientų apgadintoms transporto priemonėms taikymo apraše, patvirtintame Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. V1-118, nurodyta, kad atsarginių dalių kainų šaltiniai yra pripažinti ir naudojami atsarginių dalių kainų ir laiko normatyvų katalogai, kompiuterinės duomenų bazės ir kompiuterinės programos – moduliai (pvz., EUROTAX, AUDATEX, DAT, MITCHELL ir kiti.).

Be to, pareiškėjo atstovė nurodė, kad objektyviausiais ir tiksliausiai atitinkančiais Taisyklių 15 punkte įtvirtintą vidutinių darbų įkainių sąvoką atitinkančiais darbų įkainiais turėtų būti laikomi UAB „Audatex Baltics“ apskaičiuoti vidutiniai darbų įkainiai (30,21 Eur už mechaninius ir kėbulo remonto darbus, 30,79 Eur už dažymo darbus). Atstovės vertinimu, būtent šie įkainiai turėtų būti vertinami apskaičiuojant nuostolio sumą.

2022 m. balandžio 14 d. atsakyme į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad UAB „Audatex Baltics“ tyrimas atliktas įtraukiant visų gamintojų atstovų remonto bendroves ir eliminavus mažesnes nei rinkos vidurkis kainomis dirbančius remontininkus – patentininkus. Be to, nėra atsižvelgta ir į regioną, kuriame automobilis remontuojamas, ir jam taikomus įkainius. Tokiu tyrimu, anot draudiko, vadovautis nėra privaloma. Draudikas taip pat nurodė, kad automobilis yra 11 metų amžiaus, jam nebegalioja gamintojo garantija, jis neprivalo būti remontuojamas pas oficialų gamintojo atstovą, taip pat neatmetama galimybė, kad jis bus remontuojamas ūkio būdu ar pas specialistą – patentininką, todėl tokio tyrimo rezultatais vadovautis nebūtų tikslinga.

Atsakyme draudikas nurodė priėmęs sprendimą perskaičiuoti draudimo išmoką ir valandinius darbų įkainius perskaičiavęs pagal draudiko partnerių vidutinio įkainio ir Vertinimo ataskaitoje nurodyto valandinio įkainio vidurkį (27,11 Eur už remonto darbus, 27,4 Eur už dažymo darbus), o dalių kainą pagal trijų dalių tiekėjų (UAB „Auvika“ (www.AVKparts.lt), UAB „Dim group“ (www.dimauta.lt) ir UAB „Maksauto“ (www.makspart.eu) kainų (3 542,30 Eur, 4 047,95 Eur ir 3 799,23 Eur (be PVM)), pritaikius Vertinimo ataskaitoje nurodytą nusidėvėjimo koeficientą, vidurkį. Draudikas taip nurodė išskaičiavęs priekinio buferio dažymą, nes nuotraukose iš eismo įvykio vietos buferio apgadinių nėra. Iš viso buvo apskaičiuota 4 247,15 Eur dydžio žala (būtinis remonto išlaidos), todėl draudikas pranešė išmokėsią papildomą 662,49 Eur draudimo išmoką (4 247,15 – 3 584,66 Eur).

Draudiko perskaičiuota draudimo išmoka pareiškėjui vis tiek pasirodė per maža, todėl pareiškėjo atstovė kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir rekomenduoti draudikui perskaičiuoti išmoką pagal Vertinimo ataskaitą. Kreipimesi iš esmės pakartotos draudikui teiktoje pretenzijoje nurodytos aplinkybės, be to, pateikta papildoma nuomonė dėl draudiko pasirinkto detalių kainų apskaičiavimo metodo. Anot pareiškėjo atstovės, draudikas koregavo keičiamų dalių kainas vadovaudamasis trijų dalimis prekiaujančių bendrovių kainų aritmetiniu vidurkiu, neturėdamas įrodymų, kad dalys yra naujos ir originalios – vis tiek pritaikė joms nusidėvėjimą. Kreipimesi teigiama, kad draudiko nurodytos bendrovės nėra oficialios gamintojo atstovės ir prekiauja nesertifikuotomis dalimis, kurioms netaikoma garantija. Naujomis originaliomis dalimis, visiškai atitinkančiomis gamintojo standartus, gali prekiauti tik oficialūs gamintojo atstovai.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė atsiliepimą į pareiškėjo atstovės pateiktą kreipimąsi ir nurodė su keliamais reikalavimais nesutinkąs. Draudiko teigimu, pareiškėjas nuo pat žalos administravimo pradžios buvo suinteresuotas ne realiu automobilio remontu, bet kuo įmanoma didesnės draudimo išmokos gavimu. Tą aplinkybę iš esmės pagrindžia faktas, kad pareiškėjas nesikreipė į jokių remonto paslaugas teikiantį servisą.

Anot draudiko, kreipimesi teigiama, kad draudiko nurodyti detalių tiekėjai neva teikia ne naujas originalias dalis, bet iš tiesų visi draudiko nurodyti detalių pardavėjai teikia tik naujas ir originalias automobilių dalis, įskaitant ir BMW automobiliams, todėl abejonės dėl detalių kokybės yra tik niekuo nepagrįsti pamąstymai. Draudiko vertinimu, nors pareiškėjas (jo atstovė) nurodo, kad detalių kainos, kuriomis galima remtis, neva nurodomos tik draudikui teiktoje pretenzijoje nurodytuose ir kreipimesi pakartotuose detalių kainų kataloguose, kreipimesi nėra paaiškinta, kodėl kiti detalių kainų šaltiniai yra netinkami ir jais negalima remtis

įrodinėjant padarytą nuostolį. Draudiko teigimu, jokie baigtinio detalių kainų šaltinių sąrašo nėra.

Pasisakydamas dėl remonto ir dažymo darbų įkainio, draudikas paaiškino, kad remonto darbų įkainis buvo nustatytas pagal gautus realius remonto darbų pasiūlymus (sąmatas). Pareiškėjas jokiais įrodymais nepagrindė, kad nurodytose remonto darbų įmonėse jam būtų taikoma kitokia kainodara, nei nurodyta Draudikui pateiktose remonto darbų sąmatose, be to, anot draudiko, remonto darbų valandinis įkainis, pagal kurį apskaičiuota draudimo išmoka (27,11 Eur), yra artimas Vertinimo ataskaitoje nurodytam įkainiui ir netgi didesnis nei draudiko gautuose realiuose remonto darbų pasiūlymuose (sąmatose).

Ginčo nagrinėjimo metu draudikas informavo priėmęs sprendimą perskaičiuoti draudimo išmoką, atlyginančią remonto darbų kainą, pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytus valandinius remonto ir dažymo darbų įkainius, ir išmokėjęs papildomą 212,40 Eur išmoką (bendra išmoka po priemokos siekė 4 459,55 Eur). Kartu draudikas pateikė atnaujintas remonto sąmatas su perskaičiuotais remonto ir dažymo darbų įkainiais.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių paaiškinimus ir juos pagrindžiančius duomenis nustatyta, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2021 m. gruodžio 13 d. eismo įvykio metu pareiškėjo turtui (automobiliui) padarytą žalą, dydžio. Draudikas išmokėjo 4 247,15 Eur draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal trijų remontui reikalingų dalių tiekėjų nurodytų kainų vidurkį, ir remonto darbų kainą, nustatytą atsižvelgiant į trijų remonto bendrovių sąmatose ir Vertinimo ataskaitoje nustatytų darbų kainų vidurkį, tačiau pareiškėjas su tokia draudimo išmoka nesutiko ir prašė išmokėti bendrą 5 890,24 Eur draudimo išmoką už automobilio remontą. Pažymėtina, kad pareiškėjui sutikus perskaičiuoti remonto darbus atlyginančią draudimo išmoką pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytus darbų įkainius šalių ginčas liko susijęs su draudimo išmokos dalimi, atlyginančia remontui reikalingų detalių ir dalių įsigijimo išlaidas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas reguliuojamas Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (TPVCAPDĮ) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų (Taisyklės ir kt.) nuostatomis. TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad draudžiamasis eismo įvykis – eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama draudimo išmoka, kuri 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama kaip draudiko ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) mokama nukentėjusiam trečiajam asmeniui pinigų suma arba kita sutarta išmokos mokėjimo forma, skirta žalai asmeniui, turtui ir (ar) neturtinei žalai atlyginti. Pagal TPVCAPDĮ 2 straipsnio 5 dalį, eismo įvykio žala laikoma per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys, o pagal 2 straipsnio 23 dalį, žala nukentėjusio asmens turtui – nukentėjusio trečiojo asmens turtui padaryta žala, kurios dydis nustatomas įstatymų nustatyta tvarka.

Įvertinus nustatytas ginčo aplinkybes, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Taisyklių 6 punkte įtvirtinta, kad per eismo įvykį padarytos žalos dydis ir nukentėjusiems tretiesiems asmenims mokėtinos draudimo išmokos dydis nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, TPVCAPDĮ, kitų teisės aktų nuostatomis ir atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių kaltės laipsnį dėl eismo įvykio, draudimo įmonės, apdraudusios atsakingo už padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Biuro įgaliotų asmenų (paskirtų ekspertų) ataskaitas ar išvadas dėl žalos, nukentėjusio trečiojo asmens, apdraustojo pateiktus dokumentus dėl žalos, eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykio dalyvių atsakomybės, kitų Taisyklėse nurodytų asmenų pateiktus dokumentus, leidžiančius nustatyti eismo įvykio aplinkybes ir padarytos žalos dydį.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, o TPVCAPDĮ 17 straipsnyje nurodytais atvejais – Biuras, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Šią nuostatą atkartoja ir Taisyklių 13 punktas. Pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas

atkuriant sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) sugadintą turto ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertei iki eismo įvykio atkurti. Būtiną remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtiną remonto išlaidas apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais. TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, jog atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio draudimo išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Kartu pažymėtina tai, kad draudimo išmokos mokėjimas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo atveju yra susijęs su apdraustos transporto priemonės valdytojų civiline atsakomybe, todėl, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo. Žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, būtų iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, o kai nustatomas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015*). Viena vertus, tai reiškia, kad draudimo išmokos turi užtekti dėl eismo įvykio atsiradusių automobilio ar kito turto apgadinimų remontui (pritaikius išskaitas dėl nusidėvėjimo ir kt.). Kita vertus, draudimo išmoka negali būti didesnė nei išlaidos, objektyviai reikalingos nukentėjusio asmens turtui suremontuoti.

Vertinamų ginčo aplinkybių kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į kasacinio teismo išaiškinimą, jog, kai ginčas yra susijęs su atlygintinos žalos (nuostolių) dydžiu ir nėra susijęs nei su atsisakymu mokėti draudimo išmoką, nei su draudimo išmokos sumažinimo atvejais, nagrinėjant ginčą taikytina bendroji įrodinėjimo naštos taisyklė – šalys turi įrodyti tas aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-81-1075/2018*). Vadovaujantis nurodyta kasacinio teismo praktika, taip pat Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 24 punktu, kuriame nustatyta, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi principo, darytina išvada, kad pareiškėjas turi pateikti duomenis, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad jo patirtus nuostolius geriau atspindi Vertinimo ataskaita, o draudikas – priešingai – turi pagrįsti, kad skaičiavimai, kuriais jis vadovavosi išmokėdamas draudimo išmoką, yra objektyvūs, jais remiantis apskaičiuota draudimo išmoka yra pakankama pareiškėjo žalai atlyginti.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Nei TPVCAPDĮ, nei Taisyklės nenumato draudiko pareigos vadovautis išimtinai nepriklausomų turto vertintojų parengtomis vertinimo ataskaitomis. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertintojo išvados buvimas savaime nesuteikia pagrindo ją laikyti turinčia aukštesnę nei kiti nuostolių dydį pagrindžiantys dokumentai įrodomąją vertę. Ji nepaneigia kitų nuostolių dydį pagrindžiančių įrodymų, nes, kaip minėta, yra tik viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas kompleksiskai vertina visus ginčo šalių pateiktus įrodymus, susijusius su draudžiamąjo įvykio metu patirtą žalą atlyginančios draudimo išmokos dydžiu.

Pažymėtina, kad pareiškėjo reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitą, iš esmės grindžiamas tuo, kad Vertinimo ataskaitoje pateiktoje remonto sąmatoje nurodyti remonto darbų (įskaitant remontui reikalingų dalių ir detalių) įkainiai geriau atitinka Taisyklėse įtvirtintą būtinųjų remonto išlaidų apibrėžimą ir būtent turto vertintojas detalių ir dalių kainas apskaičiavo taip, kaip reikalauja teisės aktai, atsižvelgdamas į oficialaus automobilių BMW gamintojo atstovo pateikiamas originalių naujų dalių kainas. Anot pareiškėjo

(jo atstovės), draudiko pasirinktų trijų dalių tiekėjų dalys yra neoriginalios, nesertifikuotos, todėl draudimo išmoka, apskaičiuota pagal tokias kainas, neatitiks transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Kaip nurodyta pirmiau, pagal Taisyklių 15 punktą, žalos dėl turto sugadinimo dydis nustatomas pagal būtinas remonto išlaidas (be PVM), reikalingas sugadintam turtui atkurti, o būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų ir jiems atlikti reikalingų medžiagų vertė, apskaičiuota pagal vidutinius įkainius. Papildomai pažymėtina, kad teisės aktų pagrindu būtent draudikui yra suteikti įgaliojimai atlikti eismo įvykio metu trečiajam asmeniui padarytos žalos vertinimą ir apskaičiuoti draudimo išmoką, atitinkančią būtinašias turto remonto išlaidas. Žala ir ją atlyginantys nuostoliai turi būti apskaičiuoti teisingai, kad nukentėjusiam asmeniui būtų atlyginta visa jo patirta žala, tačiau nukentėjęs trečiasis asmuo neturi gauti didesnės draudimo išmokos, nei reikia turtui suremontuoti, antraip nukentėjęs trečiasis asmuo nepagrįstai praturtėtų draudiko sąskaita, o šis išmokėtų per didelę draudimo išmoką. Be to, šalys turi būti sąžiningos ir vadovautis ekonomiškumo principu. Tai, be kita ko, reiškia ir tai, kad, esant galimybei turto būklę iki eismo įvykio atkurti už mažesnę kainą, būtent taip ir turėtų būti elgiamasi. Tokį aiškinimą patvirtina ir minėtų Taisyklių 15 punkto nuostata, kurioje, be kita ko, nustatyta, kad jeigu sugadintos dalys gali būti remontuojamos, bet neprivalo būti keičiamos, remontas turi būti atliekamas būtent pirmuoju būdu.

Dar daugiau, pažymėtina, kad teisės aktai nenumato būtinųjų remonto išlaidų apskaičiavimo tik naujomis originaliomis ar tik naujomis kainomis, todėl kreipimosi motyvas, jog Vertinimo ataskaitoje pateikta sąmata turi didesnę įrodomąją galią nei kiti bylos duomenys vien dėl to, kad joje yra nurodyti oficialaus automobilių BMW gamintojo atstovo pateikiami naujų originalių dalių įkainiai, laikytinas nepagrįstu. Būtiniosios remonto išlaidos gali būti apskaičiuojamos ir naujų neoriginalių, ir naudotų dalių kainomis ar mišriu būdu, jeigu toks remontas atkurtų turto būklę iki eismo įvykio, ir toks būtinųjų išlaidų apskaičiavimas atitiktų pirmiau aptartus draudimo išmokos apskaičiavimo ir mokėjimo principus.

Kita vertus, įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, nustatyta, kad visi trys dalių tiekėjai, kurių kataloguose pateiktomis kainomis rėmėsi draudikas, patvirtino prekiaujantys tik naujomis ir originaliomis, o ne neoriginaliomis ar dėvėtomis BMW automobilių dalimis. Iš draudiko pateiktų duomenų taip pat matyti, kad dalių tiekėjų UAB „Auvika“, UAB „Dim group“ ir UAB „Maksauto“ interneto kataloguose pasirinkus analogiškų remontui reikalingų dalių ir detalių numerius, kaip ir nurodytus Vertinimo ataskaitoje, jų bendra kaina yra gerokai mažesnė, nei nurodyta Vertinimo ataskaitoje. Pastarojoje nurodyta dalių ir detalių bendra vertė siekia 5 997,88 Eur, o trys draudiko nurodyti tiekėjai analogiškas naujas originalias dalis pristatytų už gerokai mažesnes kainas, atitinkamai 4 094,47 Eur, 4 400,52 Eur ir 4 246,46 Eur. Draudikas, apskaičiuodamas draudimo išmoką rėmėsi minėtų trijų tiekėjų kainų vidurkiu – 4 247,15 Eur, jam pritaikydamas analogišką kaip ir Vertinimo ataskaitoje 42,84 proc. išskaitą už senų dalių keitimą naujomis.

Remiantis nustatytomis aplinkybėmis, taip pat atsižvelgiant į tai, kad ginčo nagrinėjimo metu draudikas išmokėjo papildomą išmoką už būtinųjų išlaidų dalį remonto ir dažymo darbams (išmoka už remonto ir dažymo darbus išmokėta atsižvelgiant į Vertinimo ataskaitoje pateiktus įkainius), nėra pagrindo išvadai, jog draudiko atlikti skaičiavimai neatitinka Taisyklių 15 punkto reikalavimų ir draudimo išmoka turėtų būti apskaičiuota pagal Vertinimo ataskaitoje nurodytus automobilio remonto kaštus (dalių ir detalių kainas). Atvirkščiai, Lietuvos banko nuomone, būtent draudiko pritaikytas automobilio remonto išlaidų skaičiavimo metodas labiau atitinka teismų praktikoje įtvirtintą teisingo žalos atlyginimo principą ir Civiliniame kodekse įtvirtintą reikalavimą prievolės ir sutartis vykdyti kuo ekonomiškėsiu būdu, nes pateikti duomenys patvirtina, kad rinkoje analogiškas naujas originalias dalis galima įsigyti už žymiai mažesnę kainą, nei nurodyta Vertinimo ataskaitoje. Jeigu būtiniosios išlaidos būtų apskaičiuotos pagal daug didesnius, nei įprasta rinkoje, įkainius, būtų pažeisti ekonomiškumo ir teisingo žalos atlyginimo principai.

Atsižvelgiant į ginčo bylos nagrinėjimu metu ginčo šalių pateiktų reikalavimų ir atsikirtimų bei rašytinių įrodymų visumos vertinimą, konstatuotina, kad draudiko sprendimas būtinųjų išlaidų dalį (už dalis ir detales) apskaičiuoti pagal trijų naujų ir originalių dalių tiekėjų siūlomas kainas, atitinka TPVCAPDĮ ir Taisyklėse įtvirtintus žalos ir draudimo išmokos dydžio apskaičiavimo principus ir draudikas pagrįstai nesivadovavo Vertinimo ataskaitoje nurodytomis dalių ir detalių kainomis. Dėl nurodytų priežasčių pareiškėjos reikalavimas perskaičiuoti draudimo išmoką pagal Vertinimo ataskaitą laikytinas nepagrįstu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių

apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis